

INHOUD

Woord vooraf	7
Infofiche: kroniekhandschriften en hun bewerkers	8
Wijze van uitgeven	9
1 De casus	11
1.1 Historische context	11
1.2 Twee Mechelse stadskronieken	15
1.3 Stedelijke historiografie in de Nederlanden?	17
1.4 Het onderzoek	22
2 Omstreeks 1500: de Mechelse A-kroniek	27
2.1 Inleiding	27
2.2 Auteur(s)	31
2.3 Bronnen	39
2.3.1 Heiligenlevens	41
2.3.2 Kronieken	51
2.3.3 Archivalia en getuigenissen	60
2.4 Datering en historiografische context	62
3 De zestiende eeuw	69
3.1 Gelaagde tekstvorming: handschrift Mechelen, Stadsarchief, EE VI 1	69
3.1.1 Continuator of auteur?	69
3.1.2 De continuator	75
3.1.3 Handschrift EE VI 1 omstreeks 1560	88
3.2 De tweede bewerkingslaag: Gerardus Bernaerts	88
3.2.1 Gerardus Bernaerts presbyter	91
3.2.2 Bernaerts als bewerker	97
3.2.3 Bernaerts als 'continuator'?	101
3.2.4 Bernaerts als bibliograaf	104
3.3 Een burgemeester aan de pen: handschrift Den Haag 71 G 30	112
3.3.1 Het register vanden edelen boghe van St Joris gulde	116
3.3.2 De Haagse bewerking	120
3.3.3 Jan van Wachtendock, burgemeester en overhoofdman	127
3.3.4 De omstandige toevoegingen – sporen van de bewerker?	131

3.3.5	Datering	133
3.3.6	Bronnen	135
3.3.7	Een burgemeester schrijft geschiedenis	137
3.4	Een stem van onderuit? De 'Weverskroniek'	139
3.4.1	Een convoluuthandschrift	139
3.4.2	De 'Weverskroniek'	141
3.4.3	Historische context van het handschrift en de kroniek	142
4	De zeventiende en achttiende eeuw: verkenning in vogelvucht	147
4.1	Een compilatie zonder nut? Handschrift EE VIII	148
4.2	De kroniek-Nieuwe Stijl? Hendrik van den Coelput	156
4.3	Verkaveling in almanakken. De kroniek op de drukpers	159
4.4	Drie tijdgenoten, drie werkwijzen, drie kronieken	162
5	Handschriftelijke variatie in de Mechelse stadskronieken	165
5.1	Stad tussen steden: Mechelen en de Brabantse bureu	165
5.1.1	Inleiding	165
5.1.2	De toekenning van de stapels in de Mechelse A-kroniek (1301)	173
5.1.3	Klagen bij de koning: de stapels weer naar Antwerpen (1309)	177
5.1.4	De stapels als pasmunt tijdens de Brabantse Successieoorlog (1356-1357)	179
5.1.5	Broedertwisten: de stapels tussen 1410 en 1413	192
5.1.6	Schermutselingen onder Filips de Goede: naar het Groot Stedenproces	200
5.1.7	Een gevecht bij Ruisbroek en een liedeken	207
5.1.8	Een Mechelse held: Stoffel van Berlaer	212
5.1.9	Het orgelpunt: opstand in Mechelen in 1467	223
5.1.10	Conclusies	228
5.2	Stad van stemmen: de kroniek(en) over interne twisten	232
5.2.1	Inleiding	232
5.2.2	Mechelen omsingeld (1301-1303)	233
5.2.3	Een oploop van de wevers in 1361	246
5.2.4	Commotie in Heffen (1467)	255
5.2.5	Conclusies	266
6	Conclusies uit de Mechelse casus	271
6.1	Functie en gebruikscontext van stadskronieken	271
6.2	Types vroegmodern auteurschap	280
6.3	Aanzet tot verder onderzoek	283
	Bibliografie	287
	Index	303